

ANALELE UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI - SERIA DREPT

Infracțiunea de trafic internațional de droguri și corelarea (sau, mai degrabă, necorelarea) cu infracțiunea de contrabandă calificată**Maria-Giovanna Rossi***Master Științe Penale**Facultatea de Drept, Universitatea din București*

Rezumat: *Prezentul articol își propune să analizeze infracțiunea de trafic internațional de droguri, prevăzută de articolul 3 din Legea 143/2000, în ceea ce privește elementele sale constitutive și neconcordanțele ce există în doctrină cu privire la unele dintre acestea. În a doua parte a articolului, infracțiunea de trafic internațional de droguri va fi analizată și prin raportare la infracțiunea de contrabandă calificată, prevăzută de articolul 271 din Codul vamal, fiind prezentate necorelările dintre cele două texte și unele dintre problemele apărute în practica judiciară în momentul aplicării acestor dispoziții legale.*

Cuvinte cheie: *trafic internațional de droguri, contrabandă calificată, Legea 143/2000.*

The crime of international drug trafficking and the close links (or rather, the lack of correlation) with the offense of aggravated smuggling

Abstract: *This article seeks to analyze the offense of international drug trafficking, as provided by Article 3 of Law no. 143/2000, regarding its constitutive elements and the discrepancies that exist in the legal doctrine concerning some of them. In the second part of the article, the crime of international drug trafficking will be analyzed in relation to the offense of aggravated smuggling, provided by the Article 271 of the Customs Code, highlighting the lack of alignment between the two articles and some of the issues arose in the judicial practice when applying these legal norms.*

Key words: *offence of international drug trafficking, offence of qualifying smuggle, Law no. 143/2000.*

I. CONSIDERAȚII INTRODUCATIVE

Legea 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri¹ reprezintă cadrul general prin intermediul căruia sunt sancționate faptele ce au legătură cu traficul de droguri *lato sensu*. În ceea ce privește legislația la nivel național, Legii

¹ Republicată în Monitorul Oficial nr. 163 din 6 martie 2014 și modificată prin Legea nr. 45/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 143/2000 și a Legii nr. 194/2011 (publicată în Monitorul Oficial nr. 178 din 2 martie 2023).

143/2000 i-au succedat Legea 339/2005 privind regimul juridic al plantelor psihotrope², Legea 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse ce au efecte psihotrope³, Hotărârile Guvernului din 2005⁴ și 2006⁵ ce au ca obiect aprobarea regulamentelor de aplicare a dispozițiilor Legilor 143/2000 și 339/2005 și Legea 142/2018 privind precursorii de droguri.

În cele ce urmează, voi face o analiză a infracțiunii de trafic internațional de droguri pentru a surprinde particularitățile de construcție ale faptei și legătura dintre aceasta și infracțiunea de contrabandă calificată, prevăzută de articolul 271 din Codul vamal.

II. ANALIZA INFRAȚIUNII DE TRAFIC INTERNAȚIONAL DE DROGURI

Articolul 3 din Legea 143/2000 reprezintă cadrul general prin intermediul căruia este sancționată infracțiunea de trafic internațional de droguri, având următorul conținut : „ (1) *Introducerea sau scoaterea din țară, precum și importul ori exportul de droguri de risc, fără drept, se pedepsesc cu închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.* (2) *Dacă faptele prevăzute la alin. (1) privesc droguri de mare risc, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi*”.

Traficul internațional de droguri reprezintă fapta ce constă în transportul drogurilor din statele producătoare în statele consumatoare, acest lucru realizându-se prin trecerea a cel puțin unei frontiere de stat. Deși legiuitorul nu a operat în cuprinsul legii cu denumiri marginale, totuși doctrina a definit traficul transnațional de droguri ca fiind „dimensiunea transfrontalieră a infracțiunii de trafic intern de droguri, mai precis o faptă considerată a fi mai gravă prin prisma faptului că drogurile sunt trecute peste frontierele statului”⁶.

Obiectul juridic al infracțiunii are caracter complex, prin intermediul infracțiunii protejându-se două valori : sănătatea publică, în principal, și, în subsidiar, securitatea frontierei naționale căreia i se aduce atingere în momentul în care substanțele interzise tranzitează dincolo de frontiere. Infracțiunea este lipsită de obiect material, drogurile fiind produsul infracțiunii, atât sănătatea publică, cât și securitatea frontierei de stat nematerializându-se într-o entitate materială concretă. O parte a doctrinei susține, însă, că drogurile reprezintă obiectul material al infracțiunii, acestea fiind privite ca materializând valorile ocrotite de obiectul juridic⁷.

Elementul spațial al infracțiunii prezintă importanță, fapta întrunind condițiile

² Legea nr. 339 din 5 decembrie 2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modificările și completările ulterioare.

³ Legea nr. 194 din 7 noiembrie 2011 republicată, privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de actele normative în vigoare, cu modificările și completările ulterioare.

⁴ Hotărârea Guvernului nr. 860 din 28 iulie 2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare.

⁵ Hotărârea Guvernului nr. 1915 din 22 decembrie 2006 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modificările și completările ulterioare.

⁶ A se vedea I. Chisăr, *Introducerea în țară de droguri în vederea consumului propriu – aspecte controversate*, în *Dreptul* nr. 8/2018.

⁷ A se vedea I. Gârbuleț, *Traficul și consumul ilicit de droguri. Studiu de legislație, doctrină și jurisprudență*, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 127.

infracțiunii prevăzute de articolul 3 doar în cazul în care se comite la granița României, aspectul transnațional fiind esențial pentru a încadra fapta în tiparul traficului internațional de droguri.

Cu privire la elementul spațial al infracțiunii de trafic internațional de droguri, în practica judiciară s-a ridicat problema încadrării juridice a faptei unei persoane care introduce în țară droguri de risc sau de mare risc pentru consum propriu. Problema ridicată prezintă interes în ceea ce privește încadrarea juridică a faptei și, mai ales, limitele de sancționare. Astfel, într-o primă opinie se consideră că fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic internațional de droguri, întrucât sunt îndeplinite condițiile elementului material, făptuitorul fiind depistat în momentul introducerii în țară a drogurilor, iar scopul introducerii este nerelevant sub aspectul încadrării juridice. Într-o altă opinie, fapta se circumscrie articolului 4 din Legea 143/2000, respectiv obținerea și deținerea de droguri pentru consum propriu, traficul de droguri fiind absorbit în latura obiectivă a consumului de droguri.⁸ În ceea ce mă privește, prima opinie mi se pare a fi corectă, pentru următoarele argumente. Pe de o parte, în momentul introducerii în țară a drogurilor, produs al infracțiunii de trafic internațional de droguri, făptuitorul aduce atingere atât sănătății publice, cât și securității frontierelor, aspect ce nu poate fi ignorat. Pe de altă parte, deși cantitatea de droguri introdusă în țară ar fi mică și s-ar putea prezuma că a fost procurată pentru consumul propriu, această certitudine nu există la momentul depistării la frontierele de stat. În plus, dacă s-ar considera că acțiunea făptuitorului îndeplinește elementul material al deținerii de droguri pentru consum propriu, făptuitorul, care ar putea fi traficant de droguri, s-ar putea apăra de fiecare dată când trece frontierele de stat afirmând că introducerea în țară a drogurilor sunt exclusiv în scop personal, lucru de neacceptat. Un alt argument pentru reținerea infracțiunii prevăzute de art. 3 este și evitarea unei practici neunitare la nivelul instanțelor și parchetelor, întrucât, dacă s-ar considera că drogurile introduse în țară sunt doar pentru consumul propriu al făptuitorului, organele de urmărire penală ar avea o marjă de apreciere mult prea mare în ceea ce privește încadrarea juridică, respectiv de la câte grame poate fi considerat consum propriu și de la câte grame făptuitorul este, practic, traficant.

Atât subiectul activ, cât și subiectul pasiv sunt necircumstanțiate, sănătatea publică fiind o valoare abstractă care nu se poate încadra în categoria subiectului pasiv al infracțiunii⁹.

Fapta poate fi comisă în patru modalități alternative : introducerea în țară, scoaterea din țară, importul și exportul. Introducerea în țară presupune aducerea unei cantități de droguri dintr-un alt stat în România, trecând frontiera pe cale terestră, aeriană sau navală cu scopul de a aproviziona piața internă de droguri sau de a tranzita România, destinația finală a substanțelor fiind un alt stat. Scoaterea de droguri presupune activitatea de a transporta droguri până la granița României cu alte state cu scopul de a aproviziona piața internă de droguri a unui alt stat. Aceasta modalitate se poate realiza fie dacă România este țara de producție a drogurilor și acestea urmează să fie duse în alte state, fie dacă România este țară tranzit. În principiu, pentru a realiza activitatea de import și export, articolul 20 al Legii nr.

⁸ Tribunalul Hunedoara, Sentința penală nr. SP43/2008 din data de 31.03.2009, Dosar nr. 4210/97/2007; Curtea de Apel Iași, Decizia penală nr. 166/24.02.2016.

⁹ A se vedea R. Mocanu, *Infracțiuni din sfera criminalității organizate*, Ed. Hamangiu, București, 2024, p. 82.

339/2005¹⁰ prevede necesitatea obținerii a unei autorizații din partea Ministerului Sănătății, în prealabil. Aceasta condiție se aplică importurilor și exporturilor legale care presupun, prin definiția termenului, o cantitate mai mare de substanțe și produse transportate față de simpla introducere și scoatere din țară. Având în vedere cantitatea mare care trebuie transportată pentru a fi incidente aceste modalități ale elementului material, doar o societate comercială ar putea fi subiectul activ al infracțiunii, societate care fie nu are autorizarea prealabilă emisă de Ministerul Sănătății, fie are autorizarea, dar cantitatea de droguri transportată este mai mare decât cea prevăzută și permisă în document¹¹.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol atât pentru sănătatea publică, cât și pentru securitatea frontierei de stat, iar legătura de cauzalitate rezultă din materialitatea faptei.

Infracțiunea poate fi săvârșită atât cu intenție directă, cât și cu intenție indirectă, făptuitorul acționând, de cele mai multe ori, cu scopul de a obține profit, iar nu urmărind să aducă atingere sănătății publice. Infracțiunea se consumă la momentul la care făptuitorul trece frontiera cu cantitatea de droguri asupra sa, fiind o infracțiune cu executare promptă. În practică au fost sesizate mai multe probleme în ceea ce privește delimitarea tentativei de infracțiunea fapt consumat. Într-o speță soluționată de Înalta Curte de Casație și Justiție¹², inculpatul a pătruns în țară cu un autotren având asupra sa trei fiole de methadonă și 10,77 grame de opiu, iar la punctul de trecere al frontierei Giurgiu, la efectuarea controlului vamal, acesta este identificat având asupra sa aceste substanțe interzise. Instanța de fond a apreciat că fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic internațional de droguri, dar a rămas în formă tentată, întrucât inculpatul a fost descoperit de organele vamale înainte de intrarea în țară. Instanța de apel a confirmat soluția instanței de fond. Înalta Curte de Casație și Justiție, în calitate de instanță de recurs, a casat hotărârea și a schimbat încadrarea juridică din tentativă la trafic internațional de droguri de mare risc în infracțiune fapt consumat. Și din punctul meu de vedere, aceasta era soluția corectă, ținând cont la momentul actual și de Decizia 3/2022 a Înaltei Curți conform căreia, pentru ca infracțiunea de trafic internațional de droguri să se consume, nu are relevanță îndeplinirea sau neîndeplinirea formalităților și procedurilor de control vamal, ci faptul în sine de a intra în spațiul cuprins între frontierele de stat¹³.

Limitele de pedeapsă în cazul variantei tip sunt cuprinse între 5 și 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi în cazul introducerii, scoaterii din țară, importului și exportului de droguri de risc. În ceea ce privește varianta agravată ce sancționează introducerea sau scoaterea, importul sau exportul de droguri de mare risc, limitele de pedeapsă sunt mai mari, între 10 și 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

O altă problemă care se pune în practica judiciară vizează ipoteza în care făptuitorul declară în mod voluntar, anterior depistării de către autoritățile vamale, deținerea de

¹⁰ „Art.20 Operațiunile de export sau de import cu plantele, substanțele și preparatele prevăzute în tabelele I, II și III din anexă se desfășoară în baza unei autorizații de export sau import, eliberată pentru fiecare operațiune de către Ministerul Sănătății prin departamentul de specialitate, conform modelului prevăzut în normele metodologice de aplicare a prezentei legi.”

¹¹ Idem, p. 85.

¹² Înalta Curte de Casație și Justiție, secția penală, Decizia nr. 2236 din 14 mai 2003, www.scj.ro.

¹³ Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 3/2022 din 27 ianuarie 2022, www.scj.ro.

droguri. Comportamentul făptuitorului este la limita dintre cauza de nepedepsire generală, prevăzută de art. 34 din Codul penal, respectiv desistarea și cauza de nepedepsire specială prevăzută de articolul 14¹⁴ din Legea 143/2000. Dar care ar fi criteriul în funcție de care activitatea de declarare, în mod voluntar, a deținerii de droguri s-ar încadra pe una dintre dispozițiile de nepedepsire? Doctrina și jurisprudența nu sunt unitare cu privire la reținerea uneia dintre cauzele de nepedepsire, astfel că o analiză teoretică ar fi de interes pentru acest subiect, mai ales că între cele două cauze există anumite diferențe.

În ceea ce privește domeniul de aplicare, cauza de nepedepsire prevăzută de art. 14 din Legea 143/2000 se aplică exclusiv pentru infracțiunile legate de droguri prevăzute de articolele 2-9 din Legea 143/2000, pe când domeniul de aplicare al desistării este mai larg, aproape orice infracțiune putând face obiectul desistării. Cu privire la momentul până la care poate interveni cauza de nepedepsire, cauza specială se aplică după comiterea infracțiunii, textul art. 14 prevăzând ca moment-limită „mai înainte de a fi începută urmărirea penală”, de unde se poate trage concluzia că activitatea infracțională este consumată. Pe de altă parte, cauza generală de nepedepsire este incidentă înainte de consumarea infracțiunii, art. 34 din Codul penal prevăzând condiția ca încunoștințarea autorităților să aibă ca obiect împiedicarea consumării infracțiunii. O altă diferență între cele două cauze de nepedepsire este reprezentată de existența unei condiții suplimentare pentru incidența art. 14, respectiv denunțarea altor participanți la comiterea infracțiunii care să conducă la identificarea și tragerea la răspundere penală a acestora, pe când cauza generală de nepedepsire nu impune o astfel de cerință, scopul acesteia fiind, mai degrabă, o apărarea a ordinii publice prin împiedicarea consumării unei infracțiuni decât pedepsirea persoanelor răspunzătoare pentru comiterea ei. Totuși, pe când art. 14 nu prevede o modalitate de pedepsire în cazul în care infracțiunea comisă a rămas în faza tentativei sau îmbracă forma unei alte infracțiuni, cauza generală de nepedepsire impune aplicarea unei pedepse în cazul în care acțiunea întrunește elementele constitutive ale altei infracțiuni.

Aplicând aceste diferențe la situația premisă expusă, respectiv declararea în mod voluntar a deținerii de droguri, anterior depistării acestora de către organele vamale, reținerea cauzei speciale de nepedepsire prevăzută de art. 14 din Legea 143/2000 reprezintă variantă optimă pentru următoarele argumente. Astfel, la momentul declarării deținerii drogurilor, anterior depistării, acțiunea nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic internațional de droguri, întrucât subiectul activ nu a scos din țară drogurile respective. Totuși, acțiunea întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic intern de droguri prevăzută de art. 2 din Legea 143/2000, în modalitatea „deținerii”, subiectul activ posedând drogurile la momentul declarării. În acest caz, în funcție de cantitatea deținută, se poate pune problema reținerii infracțiunii prevăzute de art. 2 sau a celei prevăzute de art. 4, neexistând un prag în funcție de care deținerea să fie catalogată ca trafic de droguri sau să fie în scopul consumului propriu, practica judiciară fiind neunitară.

Să presupunem totuși că respectiva cantitate este mare și ar întruni elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de droguri, iar subiectul activ ar comite infracțiunea în modalitatea „deținerii”. În acest caz, dacă am aplica cauza de nepedepsire generală prevăzută de Codul penal, ar însemna ca persoana să răspundă și să fie pedepsită pentru

¹⁴ „Nu se pedepsește persoana care a comis una dintre infracțiunile prevăzute la art. 2-9 și care, mai înainte de a fi începută urmărirea penală, denunță autorităților participarea sa la comiterea infracțiunii, contribuind astfel la identificarea și tragerea la răspundere penală a autorului sau a celorlalți participanți”.

comiterea infracțiunii de trafic intern de droguri. Însă, dacă am aplica cauza specială de nepedepsire prevăzută de art. 14 din Legea 143/2000, persoana care declară deținerea drogurilor nu se pedepsește, deși acțiunea ar constitui o altă infracțiune, având în vedere că nu a fost începută urmărirea penală pentru infracțiunea comisă. Sunt de părere că, dacă am aplica cauza generală de nepedepsire și am sancționa persoana și în cazul declarării în mod voluntar a deținerii drogurilor, astfel de conduite nu ar fi încurajate, ci din contra. Persoana deținătoare de droguri ar trebui să beneficieze de cauza specială de nepedepsire și să nu fie trasă la răspundere pentru sinceritatea sa, pentru că, de cele mai multe ori, persoana face parte dintr-o rețea de trafic internațional de droguri, iar scopul articolului 14 vizează stimularea colaborării dintre subiectul activ și autorități și combaterea traficului de droguri, iar nu încurajarea comiterii infracțiunii de trafic internațional de droguri.

În aceeași ordine de idei, o altă problemă care se pune în practică și are legătură, inclusiv, cu infracțiunea de trafic internațional de droguri se referă la ipoteza prevăzută de art. 15¹⁵ din Legea 143/2000, mai exact denunțarea altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri după începerea urmării penale față de subiectul activ care a comis infracțiunea de trafic internațional de droguri. Problema vizează admisibilitatea revizuirii în situația în care subiectul activ al infracțiunii de trafic internațional de droguri denunță alte persoane, după începerea urmării penale pentru fapta proprie, iar tragerea la răspundere penală a acestora se realizează ulterior pronunțării hotărârii definitive de condamnare în propria cauză. Textul articolului 15 prevede condiția cumulativă a denunțării și a identificării și tragerii la răspundere penală a persoanelor denunțate, nefiind suficientă doar identificarea persoanelor pentru ca denunțatorul să beneficieze de cauza de reducere a pedepsei.

În practica judiciară, în cauzele având ca obiect traficul internațional de droguri, iar subiectul activ este cel care denunță activitatea infracțională a altor persoane, instanțele dau eficiență art. 19 din Legea 682/2002¹⁶ care prevede reducerea limitelor prevăzute de lege la jumătate în cazul martorului care denunță sau facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni, condițiile de denunțare și tragere la răspundere penală nefiind cumulative ca în ipoteza prevăzută de art. 15 din Legea 143/2000¹⁷¹⁸, ci alternative.

De lege ferenda, pentru a da eficiență articolului 15 din Legea 143/2000 și a încuraja denunțarea infracțiunilor prevăzute de art. 2-9, conținutul articolului 453 C.proc.pen. ar trebui actualizat cu un nou caz de revizuire, care să permită rejudecarea cauzei subiectului activ denunțator și aplicarea unei pedepse între limitele prevăzute de lege reduse la jumătate, în situația în care denunțul său a contribuit la tragerea la răspundere penală a altor persoane.

¹⁵ „Persoana care a comis una dintre infracțiunile prevăzute de art. 2-9, iar în timpul urmării penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege”.

¹⁶ „Persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1 și 2, și care a comis o infracțiune gravă, mai înainte sau în timpul urmării penale ori al judecării denunță sau facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătatea a limitelor pedepsei prevăzute de lege.”

¹⁷ Tribunalul Alba, Secția Penală, Sentința penală nr. 127/2024, Dosar nr. 37/107/2024.

¹⁸ Tribunalul Bacău, Secția penală, Încheierea penală din data de 17.10.2024, Dosar nr. 1132/110/2024.

III. NECONCORDANȚE JURISPRUDENȚIALE CU PRIVIRE LA SCOATEREA/INTRODUCERE DIN ȚARĂ ȘI IMPORTUL/EXPORTUL DE DROGURI

Așa cum am antamat, în practica judiciară au apărut o serie de probleme care au derivat din faptul că legiuitorul nu a definit termenii de „import” și „export”, lăsând la latitudinea instanțelor această sarcină, iar acest lucru a condus la aplicarea neunitară a dispozițiilor Legii 143/2000. Convenția privind Substanțele Psihotrope din anul 1971 definește termenii de „import/export” la articolul 1 lit. h astfel : *„prin import/export se înțelege transferul fizic al unei substanțe psihotrope dintr-un stat în alt stat”*. Din cauza lacunei legiuitorului român, situațiile care nu primesc o rezolvare unitară în practică se referă la cazurile în care în actele de transport internațional al substanțelor psihotrope sunt implicate mai multe persoane, servicii de curierat, cum ar fi poșta sau servicii prin intermediul cărora sunt transportate persoane dintr-un stat în altul. Acele persoane fizice sau juridice vor răspunde pentru infracțiunea de trafic internațional de droguri sau va interveni cauza de neimputabilitate a erorii?

Astfel, o primă chestiune vizează situația în care substanțele interzise sunt aduse în țară de un intermediar (cărăuș) care se ocupă doar de transportul acestora, cunoscând natura bunurilor transportate¹⁹. Situația cărăușului poate fi analizată din două perspective prin raportare la inițiatorul traficului de droguri. Astfel, dacă destinatarul aflat în țară este cel care inițiază traficul de droguri, atunci acesta va răspunde pentru comiterea în calitate de instigator al infracțiunii de trafic internațional de droguri prevăzute de art. 3 din Legea 143/2000 și în calitate de autor al infracțiunii de trafic intern de droguri în modalitățile procurare, cumpărare, deținere, dacă drogurile nu sunt puse ulterior în vânzare. Cu privire la expeditorul aflat în străinătate se va reține comiterea infracțiunii de trafic internațional de droguri în calitate de complice, întrucât el realizează activitatea de a procura drogurile și de a le plasa terțului care va introduce drogurile în țară. În acest caz, cărăușul va răspunde în calitate de autor pentru infracțiunile de trafic internațional de droguri și de trafic intern de droguri, întrucât el este cel care tranzitează cel puțin un stat având asupra sa substanțele interzise.

În situația în care cel care inițiază traficul de droguri este expeditorul aflat în străinătate, acesta va răspunde pentru instigare la infracțiunea de trafic internațional de droguri, iar destinatarul din România va răspunde pentru complicitate la trafic internațional de droguri, rolurile inversându-se față de prima situație. Terțul cărăuș va răspunde în continuare în calitate de autor al infracțiunii de trafic internațional de droguri.

În cazul în care drogurile ajung din eroare la cărăuș, fără ca acesta să cunoască existența lor în bagaj, va fi incidentă cauza de neimputabilitate a erorii, iar cărăușul va fi autor al faptei de trafic internațional de droguri în varianta introducerii în țară a acestora, iar nu a unei infracțiuni, lipsind caracterul imputabil. Persoana care plasează drogurile în bagajul cărăușului aflat în eroare va răspunde în calitate de instigator sau complice al infracțiunii de trafic internațional de droguri în participație penală improprie, în funcție de înțelegerea avută cu destinatarul drogurilor. Persoana care preia drogurile transportate de cărăușul aflat în eroare va răspunde în calitate de complice pentru infracțiunea de trafic

¹⁹ A se vedea R. Mocanu, Probleme teoretice și practice privind participația penală (proprie și improprie) în cazul traficului internațional de droguri, în AUBD Forum-Juridic nr. 2/2023.

internațional de droguri și în calitate de autor al infracțiunii de trafic intern de droguri.

Noutatea însă apare în momentul în care autor al infracțiunii de trafic internațional de droguri este o persoană juridică. Astfel, prin sentința penală nr. 445, Tribunalul București a aplicat pedeapsa amenzii în cuantum de 700.000 de lei persoanei juridice S.C.T.C.C. SRL pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de droguri de mare risc și pedeapsa amenzii în cuantum de 300.000 de lei pentru săvârșirea infracțiunii de tentativă la trafic internațional de droguri de mare risc²⁰. Persoana juridică condamnată era o societate specializată în transportul național și internațional de mărfuri, iar, din datele de la dosar, a rezultat faptul că de-a lungul activității sale a transportat cantități de aproximativ 106,50 kg de heroină în afara granițelor României. Această condamnare a reprezentat prima condamnare a unei persoane juridice pentru infracțiunea de trafic intern și internațional de droguri.

IV. CORELAȚIA DINTRE ARTICOLUL 3 DIN LEGEA 143/2000 ȘI ARTICOLUL 271 DIN CODUL VAMAL

Din analiza celor doua articole se poate observa că atât legea specială în materia drogurilor, cât și Codul vamal conțin aceeași definiție cu privire la interdicția de a introduce sau a scoate din țară droguri²¹, astfel că acest lucru conduce la o suprapunere parțială între articolul 3 din Legea 143/2000 și articolul 271 din Codul vamal ce reglementează infracțiunea de contrabanda calificată.

Așa cum am analizat anterior, infracțiunea prevăzută de articolul 3 are un caracter complex, protejându-se, pe de o parte, sănătatea publică, iar, pe de altă parte, securitatea frontierei naționale. În același sens, și infracțiunea prevăzută de articolul 271 are un caracter complex, întrucât nu se poate afirma că doar securitatea frontierei de stat este protejată, atâta timp cât sunt enumerate și o serie de elemente a căror introducere în țară este interzisă, în principal, pentru a proteja sănătatea cetățenilor și siguranța acestora²². În acest sens, întrebarea care se ridică este care articol și care pedeapsă va avea prevalență în situația în care o persoană introduce sau scoate de pe teritoriul țării o cantitate de droguri.

În ceea ce mă privește, deși legiuitorul nu este consecvent și se poate remarca o suprapunere legislativă și o diferență între pedepsele reglementate de cele două articole, sunt de părere că articolul 271 din Codul vamal reprezintă norma generală, iar articolul 3 din Legea 143/2000 reprezintă norma specială. Această concluzie poate rezulta din faptul că Legea 143/2000 reprezintă legea ce sancționează, în principal, activitățile ilicite ce au legătură cu consumul și traficul de droguri, pe când Codul vamal prevede, pe lângă drogurile produs al infracțiunii, și alte substanțe și materiale al căror tranzit este interzis. Pe de altă parte, această concluzie poate rezulta și din reglementarea pedepselor pentru fiecare dintre infracțiuni, articolul 3 prevăzând o pedeapsă de la 5 la 15 de ani pentru traficul de droguri de

²⁰ Tribunalul București, Secția I penală, Decizia nr. 445 din 6 mai 2011, <https://www.juridice.ro/219595/amenda-penala-de-1000000-lei-aplicata-unei-societati-comerciale.html>.

²¹ Articolul 271 din Codul vamal conform căruia : „ *Introducerea în sau scoaterea din țară, fără drept, de arme, muniții, materiale explozibile, precursori de explozivi restricționați, droguri, precursori, materiale nucleare sau alte substanțe radioactive, substanțe toxice, deșeuri, reziduuri ori materiale chimice periculoase constituie infracțiunea de contrabandă calificată și se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi, dacă legea penală nu prevede o pedeapsă mai mare.*”

²² A se vedea R. Mocanu, Traficul internațional de droguri. Contrabanda calificată. Suprapuneri normative, Curierul judiciar nr. 4/2023, Vol. XXII, ISSN 1582-7526, p. 227.

risc și de la 10 la 20 de ani pentru traficul de droguri de mare risc, pe când articolul 271 prevede o pedeapsă de la 3 la 12 ani.

Din analiza jurisprudențială, articolul 271 din Codul vamal a fost reținut, în principal, în cazul infracțiunilor privind nerespectarea regimului armelor și munițiilor, existând și decizii ale Înalte Curți în acest sens²³, în cuprinsul cărora nu sunt incidente acțiuni ilicite care să aibă ca produs drogurile. Prin sentința penală nr. 981 din anul 2006²⁴, anterioară intrării în vigoare a Codului vamal, Înalta Curte a făcut aplicare articolului 3 din Legea 143/2000 în ipoteza în care o persoană, sosită de la Madrid, a fost descoperită pe Aeroportul Henri Coandă având asupra sa o cantitate de 8 kg de cocaină. Prin respingerea recursului declarat împotriva apelului deciziei pronunțate de Curtea de apel București, Înalta Curte a menținut pedeapsă aplicată inculpatului de 16 ani închisoare și 6 ani interzicerea drepturilor după executarea pedepsei închisorii.

Aplicabilitatea articolul 3 din Legea 143/2000 nu prezenta probleme la momentul la care a fost judecată cauza menționată anterior, aceste probleme începând să apară odată cu intrarea în vigoare a Codului vamal. Deși, la momentul actual, doctrina și jurisprudență sunt, în principiu, unanime cu privire la reținerea articolul 3 cu prevalență fata de articolul 271, o modificare legislativă este necesară, întrucât cele două texte se suprapun și creează confuzii. În acest sens, eliminarea din cadrul articolului 271 a enumerării ce cuprinde și drogurile ca produs al infracțiunii este suficientă pentru remedierea problemei.

CONCLUZII

După cum s-a putut remarca în prezentul articol, în legătură cu infracțiunea de trafic internațional de droguri există în continuare divergențe în ceea ce privește elementele sale constitutive, încadrarea în drept realizată de organele judiciare, dar și reținerea cauzelor de nepedepsire în cazul desistării de la comiterea infracțiunii.

Cele două texte sunt în continuare neclare sub aspectul prezenței „drogurilor” din cuprinsul articolului 271 din Codul vamal, iar intervenția legiuitorului s-a limitat la creșterea limitelor de pedeapsă în cazul traficului internațional de droguri prin Legea nr. 45/2023²⁵. Astfel, articolul 3 din Legea 143/2000 a devenit norma specială prin raportare la articolul 271 din Codul vamal, întrucât limitele sale de pedeapsă le depășesc pe cele ale infracțiunii de contrabandă calificată.

Rezolvarea unora dintre problemele ivite, mai degrabă, în doctrină și, în subsidiar, în practica judiciară, s-ar putea realiza prin eliminarea din cuprinsului infracțiunii de contrabandă calificată a „drogurilor”, în calitate de substanțe interzise a fi introduse în țară, fiind, probabil, o omisiune din partea legiuitorului menționarea lor.

²³Înalta Curte de Casație și Justiție, Decizia nr. 2741/2012, Decizia nr. 2015/2012, Decizia nr. 308/2014, Decizia nr. 2758/2014, Decizia nr. 1620/2016 etc., www.sci.ro.

²⁴Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, Decizia nr. 981 din 15 februarie 2006, www.sci.ro.

²⁵ Legea nr. 45/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri.